

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางแพ่งและค่าเสียหายจากเรือโดนกัน
พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘
เป็นปีที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางแพ่งและค่าเสียหายจากเรือโดนกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งและค่าเสียหายจากเรือโดนกัน พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

“เรือเดินทะเล” หมายความว่า เรือที่มีลักษณะสำหรับใช้ในทะเลตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

“เรือโดนกัน” หมายความว่า การปะทะกันระหว่างเรือเดินทะเลหรือการที่เรือเดินทะเลปะทะกับเรือลำอื่นทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือทรัพย์สินหรือบุคคลบนเรือที่ปะทะกันลำหนึ่งลำใดหรือทุกลำและให้หมายความรวมถึงการที่เรือเดินทะเลได้ก่อหรือได้รับความเสียหายดังกล่าว โดยมีสาเหตุจากการปฏิบัติการหรือละเว้นปฏิบัติการ

เกี่ยวกับการบังคับหรือการควบคุมเรือหรือการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินเรือแม้ว่าเรือจะมีได้มีการปะทะกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าเหตุเกิดขึ้นในน่านน้ำใดก็ตาม

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่เรือสำหรับการประมง หรือเรือของรัฐที่ใช้ในการปฏิบัติการเพื่อสาธารณประโยชน์

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ความรับผิดกรณีเรือโดนกัน

มาตรา ๗ ความรับผิดกรณีเรือโดนกัน ให้เป็นไปตามส่วนแห่งความผิดของเรือแต่ละลำ

มาตรา ๘ ในการพิสูจน์ความผิดกรณีเรือโดนกัน ห้ามมิให้นำบทสันนิษฐานความผิดที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นมาใช้บังคับ

มาตรา ๙ ถ้าเรือโดนกันเกิดจากเหตุดังต่อไปนี้ ความเสียหายย่อมตกเป็นพับแก่เรือแต่ละลำ

(๑) อุบัติเหตุ โดยพิศุจน์ได้ว่าเรือแต่ละลำที่เป็นคู่กรณีได้ใช้ความระมัดระวังและความสามารถในการเดินเรืออย่างเต็มที่แล้ว และไม่ได้ละเมิดกฎข้อบังคับใด ๆ เกี่ยวกับการเดินเรือ

(๒) เหตุสุดวิสัย หรือ

(๓) ไม่อาจรู้ได้ว่าเรือโดนกันเกิดจากสาเหตุใด

มาตรา ๑๐ ถ้าเรือโดนกันเกิดจากความผิดของเรือลำเดียว เรือลำนั้นต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น

มาตรา ๑๑ ถ้าเรือโดนกันเกิดจากความผิดของเรือตั้งแต่สองลำขึ้นไป และไม่อาจกำหนดส่วนแห่งความผิดของเรือแต่ละลำได้ เรือลำที่ผิดแต่ละลำต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่า ๆ กัน ความเสียหายที่เกิดแก่เรือและทรัพย์สินบนเรือ เรือลำที่ผิดแต่ละลำต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่เกินส่วนแห่งความผิดของตนความเสียหายที่เกิดแก่ชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของบุคคลบนเรือ เรือลำที่ผิดแต่ละลำ ต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างลูกหนี้ร่วมกัน

มาตรา ๑๒ กรณีเรือโดนกันเนื่องจากความผิดของผู้นำร่อง เรือลำที่ผิดจะปฏิเสธความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นมิได้ และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดกรณีเรือโดนกันตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าว

มาตรา ๑๓ ความรับผิดกรณีเรือโดนกันตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เปลี่ยนแปลงสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดในหน้าที่เกิดจากสัญญารับขนหรือสัญญาอื่น และไม่กระทบกระเทือนบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดความรับผิดกรณีเรือโดนกัน

หมวด ๒

ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้กรณีเรือโดนกัน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑๔ ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้นั้น ได้แก่ ค่าเสียหายซึ่งคำนวณได้จากความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากเรือโดนกันตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

ส่วนที่ ๒

ความเสียหายแก่เรือ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่เรือเสียหายโดยสิ้นเชิง หรือเรือได้รับความเสียหายจนค่าใช้จ่ายในการทำให้เรือกลับคืนสู่สภาพเดิมสูงกว่ามูลค่าของเรือในเวลาที่เกิดเรือโดนกัน ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ให้รวมถึงราคาเรือตามมูลค่าในเวลาที่เกิดเรือโดนกัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประเภท อายุ สภาพ ลักษณะการใช้งาน ราคาแห่งมูลประกันภัย ราคาเรือที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน และปัจจัยอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรือนั้น นอกจากนี้ค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ให้รวมถึงค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล การเฉลี่ยความเสียหายทั่วไป ค่าภาระและค่าใช้จ่ายอันควรอย่างอื่นที่เกิดขึ้นเพราะเรือโดนกัน

(๒) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายให้แก่บุคคลภายนอกตามสัญญา โดยผลของกฎหมายหรือหนี้ตามกฎหมายอย่างอื่นเพราะเรือโดนกัน

(๓) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าเชื้อเพลิงบนเรือและอุปกรณ์ประจำเรือที่สูญหายหรือเสียหายจากเรือ โคนกันที่ไม่ได้รวมอยู่ในการประเมินราคาเรือตามวรรคหนึ่ง

(๔) ค่าใช้จ่ายจากการขาดรายได้ในค่าระวาง ค่าเช่า ค่าโดยสารหรือค่าตอบแทนอย่างอื่นที่จะได้รับตามสัญญาหรือจากการที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเรือ ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายอันจะเกิดขึ้น หากมีการปฏิบัติตามสัญญาหรือใช้ประโยชน์จากเรือนั้นออกเสียก่อน

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่เรือเสียหายแต่เพียงบางส่วน ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ให้รวมถึงค่าซ่อมแซมชั่วคราวที่ได้กระทำขึ้นตามสมควรเพื่อให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยและค่าซ่อมแซมถาวรเพื่อให้เรือกลับคืนสู่สภาพเช่นก่อนเรือ โคนกัน และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการซ่อมแซม เช่น ค่าไล่แก๊ส ค่าทำความสะอาดถัง ค่าการท่าเรือ ค่าควบคุมดูแลการซ่อมแซม ค่าตรวจและยืนยันมาตรฐานเรือ ค่าใช้เชื้อ ค่าเทียบท่าหรือค่าบริการอย่างอื่นที่เรียกเก็บตามระยะเวลาที่ใช้ในการซ่อมแซม เป็นต้น

นอกจากค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ให้รวมถึงค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล การเจดีย์ความเสียหายทั่วไป ค่าการระและค่าใช้จ่ายอันควรอย่างอื่นที่เกิดขึ้นเพราะเรือ โคนกัน

(๒) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายให้แก่บุคคลภายนอกตามสัญญา โดยผลของกฎหมายหรือหนี้นี้ตามกฎหมายอย่างอื่นเพราะเรือ โคนกัน

(๓) ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าเชื้อเพลิงบนเรือและอุปกรณ์ประจำเรือที่สูญหายหรือเสียหายจากเรือ โคนกันที่ไม่ได้รวมอยู่ในค่าซ่อมแซมตามวรรคหนึ่ง

(๔) ค่าใช้จ่ายจากการขาดรายได้ในค่าระวาง ค่าเช่า ค่าโดยสารหรือค่าตอบแทนอย่างอื่นที่จะได้รับตามสัญญาหรือจากการที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเรือในระหว่างการซ่อมแซม ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายอันจะเกิดขึ้นหากมีการปฏิบัติตามสัญญาหรือใช้ประโยชน์จากเรือนั้นออกเสียก่อน ในกรณีที่เรือได้รับการซ่อมแซมความเสียหายอันเกิดจากเรือ โคนกันพร้อมกับการบำรุงรักษาตามปกติที่มีขึ้นตามรอบระยะเวลาหรือพร้อมกับการซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกรณีอื่น ความเสียหายอันพึงเรียกได้ ให้รวมถึงค่าใช้เชื้อ ค่าเทียบท่าหรือค่าบริการอย่างอื่นที่เรียกเก็บตามระยะเวลาเฉพาะในส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการซ่อมแซมจากเรือ โคนกันและค่าเสียหายจากการขาดรายได้หรือการที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเรือในระหว่างการซ่อมแซมเฉพาะในส่วนของระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นเพราะการซ่อมแซมความเสียหายจากเรือ โคนกัน

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่การซ่อมแซมเรือจำเป็นต้องนำวัสดุที่มีสภาพดีกว่าหรือมีมูลค่าสูงกว่ามาเปลี่ยนส่วนที่เสียหาย ให้ประโยชน์ดังกล่าวตกแก่เรือนั้น

ส่วนที่ ๓

ความเสียหายแก่ทรัพย์สินบนเรือ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ทรัพย์สินบนเรือเป็นสินค้า ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้มีดังนี้

(๑) กรณีทรัพย์สินนั้นสูญหาย ความเสียหายคำนวณจากการใช้ราคาท้องตลาดในเวลาและ ณ ท่าปลายทางที่ทรัพย์สินควรจะได้อมาถึง หักด้วยค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นหากทรัพย์สินนั้นไปถึงท่าปลายทาง ถ้าไม่สามารถกำหนดราคาท้องตลาดดังกล่าวได้ มูลค่าของทรัพย์สินคำนวณจากราคาที่บรรทุกลงเรือ บวกด้วยค่าระวางและค่าใช้จ่ายในการประกันภัยที่ฝ่ายที่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้จ่ายไปบวกด้วยส่วนเพิ่มซึ่งประเมินในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของมูลค่าทรัพย์สินตามที่คำนวณข้างต้น

(๒) กรณีทรัพย์สินนั้นเสียหาย ความเสียหายคำนวณจากผลต่างระหว่างมูลค่าทรัพย์สิน ณ ปลายทางในสภาพปกติกับมูลค่าในสภาพที่เสียหาย

(๓) กรณีทรัพย์สินนั้นเสื่อมสภาพอันเนื่องมาจากความล่าช้าของการเดินทางหลังจากที่เรือโดนกัน ความเสียหายอันพึงเรียกได้อันเป็นผลจากเรือโดนกันให้คำนวณตาม (๒) แต่ไม่รวมถึงความเสียหายจากการสูญเสียชีวิตที่เกิดจากการที่ราคาท้องตลาดตกต่ำลงในระหว่างความล่าช้าดังกล่าว

ในกรณีที่ทรัพย์สินบนเรือเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น ค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ รวมถึง

(๑) กรณีทรัพย์สินสูญหายหรือไม่อาจซ่อมแซมได้ ความเสียหายคำนวณจากมูลค่าของทรัพย์สิน หรือค่าใช้จ่ายอันสมควรในการหาทรัพย์สินมาทดแทน

(๒) กรณีทรัพย์สินเสียหายและสามารถซ่อมแซมได้ ความเสียหายคำนวณจากค่าใช้จ่ายอันสมควรในการซ่อมแซมซึ่งต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินหรือค่าใช้จ่ายอันสมควรในการหาทรัพย์สินมาทดแทน

ส่วนที่ ๔

ความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของบุคคลบนเรือ

มาตรา ๑๕ กรณีเรือโดนกันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกายหรืออนามัยของบุคคลบนเรือ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕

การชดเชยค่าเสียหาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ความเสียหายจากเรือโดนกันเกิดจากความผิดของเรือตั้งแต่สองลำขึ้นไป การคำนวณค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ ให้นำค่าเสียหายทั้งหมดของเรือแต่ละลำรวมเข้าด้วยกัน และให้คำนวณจำนวนค่าเสียหายที่เรือแต่ละลำต้องรับผิดชอบตามส่วนแห่งความผิดของเรือ เรือที่ได้รับความเสียหายเกินกว่าที่ต้องรับผิดชอบวรรคหนึ่ง ให้ได้รับชดเชยค่าเสียหายในส่วนที่เกินความรับผิดชอบนั้นจากเรือลำอื่นที่รับผิดชอบไม่ครบตามส่วนแห่งความผิดของเรือลำนั้น

หมวด ๓

การใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๒๑ สิทธิเรียกร้องในค่าเสียหายอันพึงเรียกได้ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่เรือทรัพย์สินบนเรือชีวิตร่างกายหรืออนามัยของบุคคลบนเรือเกิดความเสียหายสิทธิไล่เบี้ยระหว่างเรือทุกลำที่มีส่วนผิดตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ใช้สิทธิไล่เบี้ยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนในการฟ้องคดี หากปรากฏว่ามีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุให้เจ้าหนี้ไม่สามารถกักเรือลำหนึ่งลำใดของลูกหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการกักเรือได้ภายในกำหนดอายุความตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้อายุความนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะครบสามปีนับแต่วันที่เกิดความเสียหายหรือสองปีนับแต่วันที่ผู้ใช้สิทธิไล่เบี้ยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วแต่กรณี ถ้าเจ้าหนี้ได้กักเรือของลูกหนี้แล้วแต่มีเหตุสุดวิสัยทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถฟ้องคดีได้ก่อนครบกำหนดอายุความตามวรรคหนึ่งวรรคสองหรือวรรคสาม ให้อายุความนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะครบสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดหมายกักเรือ

มาตรา ๒๒ คดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่งและค่าเสียหายจากเรือ โคนกันตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีเรือ โคนกันที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่เกิดเรือ โคนกันบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทำให้การคมนาคมและการขนส่งทางทะเลขยายตัวเพิ่มขึ้นและเกิดกรณีเรือ โคนกันมากขึ้น ความเสียหายจากเรือ โคนกันมีเรือเดินทะเลเกี่ยวข้องเป็นกรณีที่มีลักษณะเฉพาะ โดยอาจมีสาเหตุและผลที่เป็นความเสียหายต่างออกไปจากกรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงสมควรมีกฎหมายพิเศษที่วางหลักเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบทางแพ่งและการคำนวณค่าเสียหายจากเรือ โคนกัน โดยเฉพาะและเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้